

naj že ime pové, da se meri na to. naj se postavi čisto nov zavod, popolnem različen od dosedanjih dež. kulturnih svetov.

Da se hoče kmetijstvo in gozdarstvo po tem načrtu postaviti, kar največ moči, krepko pospeševati, to lahko vsakdo razvidi, saj dobi vsaka občina svojega zastopnika in že to jo lahko privabi in vzdrži v tem, da se vdeleži vsega, kar meri na pospeševanje gospodarstva. Da ne bode treba plačevati letnega doneska ali društvenine, to je bila že zdavna želja ljudstva. To pa kaže tudi to, da so se vdeleževali podukov, kedar se je tak dajal o kmetijskih rečeh, najbolj taki, ki niso bili udje kmetijske podružnice; ti so z velikim zanimanjem poslušali tako podučevanje, toda k družbi niso marali pristopiti, prav zavoljo društvenine, ki je je bilo plačati. Že samo to bode olajševalo delovanje okr. kmetijskih komisij, pa potlej tudi to, da bodo uradi okr. kmetijske komisije, bode jim v podporo in brez dvoma bodo imele hasljivo moč, ne kakor doslej kmetijske podružnice, le na neko število udov, ampak na vse prebivalce v svojem okraji. Ker so okr. kmetijske komisije uradi in v tem, da jim dež. odbor imennje načelnika in namestnika, bode mogoče spraviti take može na čelo teh komisij, ki bodo za to sposobni pa tudi veljavni med ljudstvom ter bode s tem veliko upanja na to, da bode njih delovanje uspešno. Prav tako pa je gotovo, da bode njih delovanje krepkeje, vsled tega, ker se bodo imenovali, ne pa, kakor je bilo doslej v kmetijskih podružnicah, volili. Volitve niso zanesljive. (Konec prih.)

Trgatev v Slavonskih goricah l. 1891.

(Konec.)

Ali nikar ne misli, da je gazač eno vrečo dolgo „taptal“ in ožemaval! Nikakor ne, ker drugače bi ne bil mogel naproti „prešati“ toliko grozdja, kolikor mu ga je 13 beračev nabileralo, in ga je voznik poleg štirih čabrašev v prvo kad vsipaval. Pa če tudi se grozdje nič ni prešalo, pričakoval je naš dragi prijatelj vendar 12 štrtinjakov te žlahtne kapljice, za katero mu je bilo po 12 gld. za veliko vedro ali pa 60 gld. za polovnjak že naprej zagotavljenih. Ker je grozdje letos tako sladko, napravil bo gospod rektor še par hektolitrov slovitega petelinovca. V ta namen izvzame se lepemu sodu zgornje ali prednje dno, potem se pa na spodnje dno naspè par prstov na debelo vinskih jagod, obranih z najlepšega črninskega grozdja. Na to se naloži tanek plast pelina (listja) ter še perja od nekaterih drugih dišečih zelišč. Zdaj pride nova lega lepih jagod od grozdja, na nje novi plast pelina. Tako se to zлага, dokler da ni sod tako daleč napolnjen, da se še da dobro zapreti. Sod se na to

položi v hladno klet ter se napolni z dobro starino. Tako se pusti ta zmes do božiča, ko se prvi, najboljši „pelinovec“ ocedi, a zmes v sodu se še enkrat z vinom zalije, da se napravi še drugi, če tudi slabši pelinovec. Poslednjič se vsa ta zmes, ako se ne motim, za žganje skuha ali kakor Hrvat pravi: „speče“.

Gotovo bi še rad vedel, kaj bodo počeli s „trpinami“ v veliki kadi, ki doslej še niso veliko sile trpele. Gospod profesor dal bode nanje naliti do polovice toliko vode, kolikor bodo poprej mošta „naprešali“. Voda ostala bo osem dni na tropinah, potem se bo pa s temi namočenimi tropinami ravnalo ravno tako, kakor poprej z zdručkanim grozdem. Za to pikolo ali „vino z vodo“ plačuje se navadno polovica one cene, katero ima pristno vino. Ker pa še tudi zdaj tropine niso dale vsega sladkorja iz sebe, zato se spravijo še enkrat v kad, v katerej se na debelo pokladajo s svežo prstjo, da ne morejo izhlapiti. (To bi si naj tudi naši germani zapomnili, da bi si prihranili trud, sode s tropinami gnjesti!) Od letošnjega pridelka pričakuje se še polovnjak žganjice, ki se bo pozimi iz teh tropin izkuhala. Ker se liter te žganjice plačuje po 40 do 50 kr., rekli so mi magnificenca, kakor se rektorji visokih šol navadno nazivajo, da nebi imeli nobene škode, ako ne bi delali pikole, ker bi iz nenamočenih tropin dobili toliko več žganja. A ker je pikola dosti bolj zdrava pijača, kakor pa žganje, zato dajo iz tropin delati poprej še „Wasserwein“, kakor ga nemški viničarji laško pikolo nazivljejo, predno jih pustijo na žganjico žgati.

Drugo leto, ko bodo imeli novo prešo, rekli so, dali bodo pa vse grozdje „openkljati“, t. j. jagode ločiti od pecljnov ali penkelj, da jim med sladko vino ne pride iz pecljevja preveč čreslovine ali grenčice, ki tamošnjim vinskim kupcem neki hudo preseda. Iz tega poročila pa tudi slehern bralec lahko spozna, zakaj da so hrvaška, posebno pa slavonska vina tako sladka in tako močna. Jernej Voh.

Gospodarske stvari.

Zakaj škropitev zoper strupeno roso povsod ne pomaga?

Srce človeka boli, kadar se ozre po nek-daj slovečih vinskih goricah, ki so bile letos žali-bog z večine zopet rujave, ko lisičji rep! Kjer še ni trtna uš goricam krvi izpila, tam pa strupena rosa hudo gospodari, da je gorje. In vendar se more strupene rose obraniti, kdor se je le hoče. Ako človek zboli, išče si zdravila; bolno živino zdravijo; še celo ranjeno drevesce vesten sadjar zamože in zaveže, da zaceli ter se ne posuši. Zakaj pa bi se bolna vinska trta ne zdravila? Mnogo priprostitih ljudi pravi, da

je strupena rosa kazni božja, a kot take se človek ne more obraniti. Božja kazni je res, pa saj so tudi druge človeške bolezni božja kazni in vendar se boleniki ozdraviti želé. Nevednost je baje draga stvar na svetu, to sedaj čutijo najbolj tisti gospodarji, ki svojih vinogradov nočejo škropiti ter se izgovarjajo, da to nič ne pomaga, da te in une poškopljene gorice niso nič boljše od njihovih nepoškopljenih, da škropitev travi, trsu in vinu škoduje itd. Kdor tako pravi, pa noče škropiti, temu ni več pomagila. Se ve, da prepozna in površna škropitev nič ne pomaga. Kdor je pa dovolj rano, prav in dobro to delo opravil, ni se trudil brez uspeha. To posebno jasno spričujejo vinogradi vinorejske šole v Mariboru, potem nekatere dobro poškopljene gorice pod sv. Urbanom na Kozjaku in drugod. Strupena rosa (peronospora) so same male gljive (gobice), ki se ukoreninijo na listji, kakor mah na stari slamnati strehi. Gljive prejedó listne žilice, da se živilni sok ne more več pretakati po listji. Tudi človek bi ne mogel več delati, ako bi mu kdo krvne žilice na rokah prerezal. Bolj je mokro leto, bolj in poprej škoduje peronospora. Letos je bilo treba že pred cvetom škropiti; lani je zaradi suše bilo čas še po cvetu. Kdor tega opravila prav ne ume ali ga zanikarnim viničarjem prepusti, ta ima navadno delo in stroške zastonj. V obče so ravno viničarji največji neprijatelji škropitve, ker se bojé za travo; toda vinograd naj ostane vinograd, ne pa travnik! Tudi prav pripraviti škropilne tvarine ne znajo vsi. Jeden vzame preveč bakrenega vitrijola, apna ali vode, drugi zopet premalo. Marsikdo škropi raji z azurinom, ki je pa slabši od bakrenega vitrijola ter se da tudi ponarediti. Azurin pač mnogo kramarjev in trgovcev zato bolj priporoča, ker ima pri njem več dobička. Velika napaka pri obdelovanju naših vinogradov je pozna vez. Viničarji se z delom že od pamtiveka ravnajo po nekaterih godovih. Do Jurjevega mora biti vinograd prvokrat okopan, do Jakobovega povezan itd. ne gledé na to, ali je bila rana ali pozna spomlad. Tako ravnanje je nespametno. Bolj je rana spomlad, tembolj rano morajo biti vinogradi okopani in povezani. Ob tleh, koder je vlažno, se strupena rosa najprej prikaže. Te vlage so povezane rozge izognejo. Pa še iz družega vzroka je rana vez vsega priporočila vredna. Solnce ima namreč tudi na vinsko trto tako moč, da se mladice in grozdice po njem obrača. Ako je to na nepovezani trti že precej odraslo in svoje solnčne lege privajeno, potem se nove lege po vezitvi le prav težko privadi, a mlado grozdje kaj rado ovne in se osiplje. Pozna, površna škropitev, v nepravem razmerji pomešana škropilna tvarina in pa pozna vez so najbolj krive slabih uspehov. Potem bolje so gorice obdelane,

manje jim dene strupena rosa. Kjer so vinogradi vsled te bolezni v poslednjih štirih letih (1887—1891) tako zelo oslabei, da so bolj kozji paši podobni, kakor čemu družemu, tam škropitev sama ne more čudežev delati; saj tudi slabotnega človeka bolezen bolj prevzame, kakor krepkega. Marsikateri vinčak se izgovarja, da nima časa škropiti; a tukaj čestokrat ne pomisli, da bi si s škropitvijo znabiti desetkrat toliko pridelal, kakor v tem času pri kakšnem drugem opravilu, ki se da vrh tega še odložiti. Kdor tedaj sploh noče škropiti, ta le sebi na škodo kljubuje. Pomagaj si sam in pomagal ti bo tudi Bog!

—pt—

Sejmovi. Dne 15. novembra na Vranskem in v Gomilici. Dne 16. novembra v Poličanah, v Središti in v Radgoni. Dne 17. novembra pri sv. Juriji v slov. gor., v Podsredi, na Ljubnem, v Rušah, na Gornji Polskavi in v Slov. Gradci.

Dopisi.

Iz Maribora. (Cecilijino društvo.) Pevski zbor tega društva, ki šteje nad 60 pevk in pevcev, je na vseh svetnikov v naši stolnici pri pontifikalni maši zopet javno nastopil s svojimi muzikaličnimi umetvori. Pel je Wittovo „Missa in hon. s. Luciae“, Aiblingerjev „Jubilato Deo“, moteto „Deus ego amo“, „responzorije, introitus, graduale, ofertorij in komunijo koralno“. Kompozicijo Wittovo presojali so vže strokovnjaki in jo všteli med najsijajnejše in najkrasnejše kompozicije. Aiblingerjev „Jubilato“ kaj lepo in živo izraža in predočuje veselje nebeških trum, ki stopajo, zmagovalne pesmi prepevaje, pred obličje Najvišjega. Vse to pa je zbor tako lepo izraževal, da se nam je zdelo, kakor bi hotel sam posnemati one nebeške glasove. Predavanje pri petju nam je po vsem prav ugajalo. Čisto izgovarjanje besedi, točna intonacija, cecilijanski pianissimo, primeren crescendo in decrecendo, mogočen forte, natanko upazovanje oddihljejev, vzdrževanje končnih not, enakomerno prenehanje, petju primerno, gibčno spremljanje na orgljah, vse to priča, da je zbor že dobro izurjen, da mu bode prihodnje leto lahko stopiti v občnem zboru, kojega se bodo gotovo radi vdeležili prijatelji cerkvene glasbe tudi iz dežele, v javnost in pobijati s pesmijo predsodke, koje še nekateri imajo do pravega cerkvenega petja. — Kako pa sodi tukaj občinstvo o cerkvenem petji? Res je, da se nahajajo še med sicer olikanimi krogi osebe, kojim se kovca po egiptovskih loncih, vendar resnica je, koje ne more nikdo ovreči, da odkar se je začela preosnova pri petji, se prostori v stolnici po praznikih vedno bolj polnijo, osebe, kojih ni bilo po več let k slovesni službi božji, zdaj z ve-